

เพกา Indian Trumpet Flower

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Oroxylum indicum* (L.) Kurz.

วงศ์ Bignoniaceae

ชื่อท้องถิ่น ลิ้นฟ้า ลิดไม้



ไม้ยืนต้นที่พบได้ในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเอเชียใต้ ใบเป็นใบประกอบ 3 ชั้น ขนาดใหญ่มาก เรียงตรงข้าม ดอกช่อ ออกที่ปลายยอด กลีบดอกติดกันที่โคน ปลายบานออกเป็นรูปแตร ดอกบานเวลากลางคืน เป็นอาหารของค้างคาว ผลเป็นฝักแบนยาวแล้วห้อยลง ลักษณะเหมือนลิ้น ทำให้บางท้องถิ่นเรียกว่า ลิ้นฟ้า ภายในมีเมล็ดเรียงตามยาวของฝัก เมล็ดแบน มีปีก เป็นเยื่อบางๆ มีการใช้ฝักอ่อนประกอบอาหาร

ส่วนที่ใช้ เมล็ด

สรรพคุณ แก้ก้อนใน แก้ไอ ขับเสมหะ

ข้อมูลเพิ่มเติม มีการนำทุกส่วนของต้นเพกามีการใช้เป็นยา เช่น ราก ใช้รักษาบิด ลำต้น ใช้ในผู้ป่วยเบาหวาน ผล บรรเทาอาการไอและแก้ท้องเสีย¹ ส่วนเมล็ดในปัจจุบันเรามักคุ้นเคยในรูปแบบตำรับยาจีน

เช่น เป็นส่วนประกอบในจับเลี้ยง ซึ่งเป็นเครื่องดื่มแก้ร้อนในกระหายน้ำ

สำหรับในตำรับยาของไทย พบว่าในตำรับยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ ฉบับ พ.ศ. 2556 ได้มีการใช้เปลือกต้นเป็นส่วนประกอบในยาแก้ท้องเสีย เนื่องจากมีรสฝาด มีฤทธิ์ฝาดสมาน และเมล็ดเพกา เป็นตัวยากแก้ร้อนใน และแก้ไอ ขับเสมหะ²

เอกสารอ้างอิง

¹Dinda B, SilSarma I, Dinda M, Rudrapaul P. *Oroxylum indicum* (L.) Kurz, an important Asian traditional medicine: from traditional uses to scientific data for its commercial exploitation. J Ethnopharmacol. 2015;161:255-78.

²ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ พ.ศ. 2556. โดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 130 ตอนพิเศษ 21 ง ลงวันที่ 16 มกราคม 2556